

Кучер Л.О.

студентка,

Науковий керівник: Пивоварська К.С.

кандидат філософських наук,

Полтавський юридичний коледж

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

СІМ'Я ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ В ТАДЖИКИСТАНІ ТА УКРАЇНІ

У сучасному суспільстві сім'я займає важливе значення для кожної людини. Сім'я, як соціальний інститут, зазнала досить великих змін, від полігамного первісного суспільства до моногамної сім'ї. Поступово в суспільстві виникає такий соціальний інститут як шлюб. На сучасному етапі розвитку суспільства сім'я та шлюб як соціальний феномен мають велике значення, що становить загально визнану цінність.

У сучасному суспільстві нормативно-правове регулювання суспільних відносин є досить вагомим, оскільки у окремих суспільних групах його регулювання здійснюється по-різному. Актуальність нашої роботи полягає у тому, що сімейні відносини є основою формування та соціалізації людей, тому необхідно дослідити полярні приклади сімейної організації. Прикладами таких протилежних сімейних організацій ми обрали сім'ї в Україні та Таджикистані.

Метою нашої статті є порівняти сімейні відносини чоловіка та дружини в Україні і Таджикистані та їх закріплення на законодавчому рівні.

«Коріння сім'ї глибоко закладені в людській природі, – відзначала Н. Єршова, – вона є тим природним середовищем, в якому розвивається людина, формується особистість» [3, с. 154]. Порівнюючи правове регулювання у Таджикистані та Україні, можна сказати, що сім'я та шлюб має різне значення та ставлення у людей до нього. Варто зазначити, що український сім'ї притаманні західноєвропейські традиції, які ґрунтуються на рівності, а таджицькій характерним є східні традиції, побудовані на повній залежності жінки від чоловіка. Це дає змогу дослідити сімейні відносини Західноєвропейських та Східних традицій.

З точки зору українського правового регулювання сім'ю визначено, як коло осіб, пов'язаних правами та обов'язками, що впливають із шлюбу, родинності, усиновлення чи іншої форми прийняття дітей на виховання [4, с. 43]. Чоловік і жінка мають рівні права та обов'язки, які закріплено на законодавчому рівні. Для законодавчого закріплення сімейних відносин подружжя повинно подати заяву до РАЦУ, через певний проміжок часу відбувається урочиста реєстрація шлюбу в приміщенні РАЦУ. Якщо один із подружжя приховує, що він тяжко хворий і створює небезпеку для іншого з подружжя, то такий шлюб може відповідний орган визнати недійсним [1].

Зовсім по-іншому представлені сімейні відносини у таджицькому суспільстві.

Відповідно з останніми змінами у правовому регулюванні сімейних відносин, нижня палата парламенту у 2016 році заборонила, укладення шлюбу між близькими родичами. «Є випадки, коли в одній сім'ї 4 дитини мають вади розвитку. І вони народжені в близькоспоріднених союзах. Ми провели масштабне дослідження по всій країні, і за його результатами з'ясувалося, що причиною інвалідності став саме чинник споріднених шлюбів», – розповіла Бі-Бі-Сі таджицький депутат ГулбахорАшурова [5].

Ці події і стали приводом до конкретних змін у сімейному законодавстві. Становище жінки у Таджикистані значно скрутніше у порівнянні із українською, оскільки вони повністю перебуває у залежності від чоловіка. Офіційно багатоженство заборонено, але шаріат дозволяє правовірному чоловіку мати чотири жінки. Права других жінок практично не захищено. Офіційно багатоженство є кримінальним покаранням, що передбачає санкцію до двох років позбавлення волі. Але суди такі справи майже не розглядають. «У більшості випадків, про багатоженство стає відомо після звернення до органів самих жінок. Але ці злочини не відносяться до категорії тяжких і, як правило, не передбачає позбавлення волі. Все обмежується штрафними санкціями», – стверджує представник генеральної прокуратури Таджикистану Абдурасул Холмуродов [6].

При офіційному оформленні стосунків подружжя повинно надати органу, що реєструє шлюб довідку, про стан здоров'я. Також дівчина до вступу в шлюб повинна зберігати цнотливість, що на законодавчому рівні не закріплено, але передбачає суспільний осуд. Якщо вона ж вступала раніше в статеві відносини, то це може слугувати у майбутньому підставою для розірвання шлюбу. Загалом у Таджикистані розірвання шлюбу простежується рідко, оскільки, це дуже складна процедура, в результаті якої жінка може залишитися без нічого. В Україні ж при розірванні шлюбу набуте майно ділиться порівно між подружжям [1].

Особливе місце займають діти в сім'ї. Сім'я – це той мікроколектив, в якому дитина набуває першого досвіду людських контактів, де, спостерігаючи за оточенням, вона засвоює норми і правила поведінки, і через брак життєвого досвіду робить висновок, що все, що відбувається у сім'ї повторюється у суспільстві в цілому, приймаючи сім'ю за модель всього суспільства [7, с. 9].

Достатнє функціонування сім'ї є необхідним для суспільства, оскільки тут відбувається в ньому соціалізація дитини. Соціалізація визначається як процес входження людини в соціальне середовище, його адаптація до умов життя в певному суспільстві [7, с. 42]. В українській сім'ї дитина має стан захищеності з боку держави та рівним членом у сім'ї. У таджицькій сім'ї дитина перебуває у повній залежності від батька. Діти, що народжені від другої жінки у разі розірвання відносин її батьками, може залишитися без матеріальної допомоги від батька [2].

Отже, порівнявши дві різні країни, в яких розуміння сімейних відносин трактується зовсім по-різному, але має однаково велике значення. Сім'я виступає як інструмент задоволення індивідуальних потреб людини. Сімейні відносини закріплені на законодавчому рівні. В Україні жінка має однакові

права на рівні з чоловіком, а в Таджикистані жінка залежить у великій мірі від чоловіка. Сім'я – це той фундамент, де дитина засвоює уявлення про добро і зло, де засвоюються перші життєві цінності. Батьки стають взірцями від яких залежить формування поведінки нового члена суспільства. Також важливо зазначити, що держава має великий вплив на сім'ю, оскільки вона закріплює гарантії для належного виховання дитини та забезпечення її прав. Держава створює сприятливі умови для нормального розвитку і функціонування сім'ї.

Список використаних джерел

1. Сімейний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 10.01.2002 № 2947-III <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
2. СЕМЕЙНЫЙ КОДЕКС РЕСПУБЛИКИ ТАДЖИКИСТАН (АМОРТ 1998г., №22, ст. 303; 2006 г., №4, ст. 196; 2008 г., №3, ст. 201; 2010 г, №7. ст. 546; РТ № от 25.03.2011 года Закон 710; Закон РТ от 26.12.11 г., №791) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tajlegalconsult5.wordpress.com>
3. Ершова Н.М. Развитие советского семейного права / СССР-Австрия: Проблемы гражданского и семейного права. – М. : Ин-т госуд. и права АН СССР. – 1983. – С. 154-166.
4. Рясенцев В.А. Советское семейное право. – М. : Юрид. лит. – 1982. – 256
5. «Чим чуже, тим миліше» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/121188u_tadzhikistani_zaboronili_shlyubi_mizh_rodichami.htm
6. «BBC: Многоженство в Таджикистане» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tjknews.com/?p=4579>
7. Міньковський Г.М., Тузов А.П. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. – К : Політвидав України. – 1987. – 215 с.

Недобой С.Ю.

аспірант,

Науковий керівник: Королько В.Г.

доктор філософських наук, професор,

завідувач кафедри,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

КОМУНІКАЦІЙНА СКЛАДОВА ЗАКЛАДІВ ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ АНАЛІЗУ

Сучасний стан комунікаційної складової закладів відновного лікування в Україні потребує детального вивчення. По-перше, процес реформування системи охорони здоров'я в Україні не можливий без підвищення якості соціальної комунікації, уміння лікарів знаходити спільну мову з пацієнтами. По-друге важливою ланкою у лікуванні є налагодження діалогу між лікарем і пацієнтом. По-третє, комплексний підхід до вивчення комунікаційної складової закладів відновного лікування набуває вагомого значення в умовах військового протистояння на Сході України, в процесі фізичної та психологічної реабілітації військових, що повертаються із зони збройного конфлікту.